ГАЗЭТА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

Орган Цэнтральнага і Менскага Комітэтаў Ленінскага Комуністычнага Саюзу Моладзі Беларусі

№ 100 (482) Чацьвер 8 верасьня 1927 г. | Выходзіць тры разы на тыдню у аўторак, чацьвер і суботу | Год выд. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена“: Менск, Комсам. 25.

Узварушым падрыхтоўку

Усю нашу падрыхтоўку да МЮД'у мы разгляджвалі не толькі як інтэрнацыянальнае сьвята, але і як адзін з этапаў падрыхтоўкі да Кастрычніка, як рэпэтыцыю сьвяткаваньня Кастрычнікавага 10-цігодзьдзя.

Разам з 10-цігодзьдзем Кастрычніка афармляецца новая паласа ў нашай народнай гаспадарцы. У нас распрацоўваецца пяцігадовы і „генэральны“ (15-цігадовы) пляны гаспадарчага будаўніцтва.

Побач з гэтым над намі навісла пагроза вайны, якая ставіць пад сумненьне магчымасьць выкананьня гэтых гаспадарчых пляна́ў. Усе гэтыя супярэчнасьці і існуючыя цяжкасьці прынесьлі ў жыцьцё моладзі новыя настроі. Іх трэба злавіць і даць на іх адказ.

Для моладзі многае тым больш незразумела, што мінулага мы амаль зусім не памятаем. Кастрычнікавая рэволюцыя, заставаўшы большасьць з нас дзевяці-дзесяцігоднімі дзяцьмі, зламаўшы старыя ўстоі, стала для нас штодзённасьцю.

Трэба расказаць на кожным заводзе, у кожным раёне, як падрыхтоўвалася і організоўвалася рэволюцыя, як устанаўлівалі савецкую ўладу, як выбіраліся з разрухі і голаду, як прыступілі да соцыялістычнага будаўніцтва.

Паўсюды павінны быць наочна паказаны ў дыяграмах, плякатах, п'есах, малюнках і кнігах шляхі да Кастрычніка, 1917-27 і 37 г. г.

Абглядаючы гаспадарчым вокам фабрыкі, шахты, палі і заводы, правяраючы мінулыя крокі і вызначаючы далейшы шлях, хай кожны за адно праверыць і свой жыцьцёвы шлях, хай праверыць, што даў яму Кастрычнік і чым аплаціў ён кастрычнікаўскі рахунак; што даў ён рэволюцыі, „ці аддаў ён усе свае сілы на агульную справу“.

У нас ёсьць гаспадарчыя традыцыі рабочай клясы. Калі ў 1920 г. мы задыхаліся ў путах разрухі і голаду, комуністы разам з усімі працоўнымі пачалі наладжваць суботнікі і нядзельнікі.

А калі комсамольцы Савецкага Саюзу ўспомняць да 10-цігодзьдзя Кастрычніка традыцыі барацьбы і будаўніцтва, організуюць па ўсіх гарадох і вёсках ранейшыя суботнікі і пацягнуць за сабою ўсю моладзь, —ці будзе гэта гаспадарчай, комуністычнай справай?

Калі комсамольцы заробленыя на суботніку грошы аддадуць на пабудову дзіцячых дамоў і школ, на барацьбу з беспрытульнасьцю; калі комсамольцы зробяць па ўсіх вёсках і ячэйках падарункі да Кастрычніка (дзе пабудуюць лазьню, дзе пастрояць дарогу, мост, школу, установяць радыё ці адчыняць ясьлі),—што акрамя слоў падзякі яны пачуюць ад рабочых і сялян, што акрамя пачуцьця здавальненьня пасьля патрэбнай, талковай працы адчуюць комсамольцы?

Такі проэкт Ўсесаюзнага Маладзёжнага суботніка распрацоўвае зараз ЦК УсеЛКСМ. Кожная організацыя павінна абгаварыць, што яна можа зрабіць да Кастрычніка; у кожнай насьценнай газэце трэба завесьці куток прапаноў.

Правесьці падрыхтоўку да Кастрычніка, каб уся моладзь ўразумела, якую багатую рэволюцыйную спадчыну яна атрымае, якая вялікая справа будаўніцтва соцыялізму ёй даручана, зьвязаць гэта з конкрэтнай працай ячэек і адказамі на хвалюючыя моладзь пытаньні,—вось што ад нас патрабуецца.

Тут не адробішся казённым дакладам, камісіяй і ўрачыстым пасяджэньнем.

„Факты на бочку“—„Пакажэце нам, за што змагаліся і за што будзем змагацца. Пакажэце нам наша месца ў жыцьці, пакажэце нам, якая роля комсамолу ў агульным будаўніцтве. Мы чакаем адказу“,—так гаворыць рабочая моладзь сотнямі лістоў і выступленьняў.

Саюз ўсёй сваёй працай павінен даць на гэта адказ.

Толькі сваімі сіламі

Пазыка перамогі соцыялізму

На пастанове ўраду выпушчаецца новая дзяржаўная пазыка на агульную суму ў 200 мільёнаў рублёў. Мэта займу—сабраць сродкі на індустрыялізацыю краіны.

Усе сродкі, якія будуць атрыманы ад продажы абліґацый займу, пойдуць на разьвіцьцё прамысловасьці і капітальнае прамысловае будаўніцтва.

Нездарма дзяржаўны заём названы: «Заём індустрыялізацыі».

Дарэволюцыйная Расія была ў пераважнасьці краінай земляробчай; такой яна застаецца яшчэ і цяпер. Але партыя, ўрад і рабочая кляса парашыла ранейшую, тэхнічна адсталую Расію, перарабіць у краіну з высока разьвітай прамысловасьцю і тэхнікай.

Да гэтага часу наша прамысловасьць вырабляла тавары спажывецкага характару.

Варштаты, машыны, абсталяваньне для заводаў, электростанцыі—усё гэта мы ў большай частцы прывозілі з-за межаў. Але з гэтым парашылі пакончыць.

Мы павінны пабудаваць заводы, якія будуць дастаўляць нашай прамысловасьці абсталяваньне, зробленае па апошняму слову тэхнікі. Такая наша праграма, гэта нашы задачы.

Выпаўненьне гэтай задачы забясьпечыць далейшае разьвіцьцё нашай прамысловасьці, пашырэньне колькасьці рабочых будзе садзейнічаць далейшаму зьніжэньню цэн, дасьць магчымасьць снабдзіць сялянства таннай сельска-гаспадарчай машынай, падняць сельскую гаспадарку на больш высокі культурны ўзровень.

Індустрыялізацыя краіны павінна забясьпечыць нам экономічную самастойнасьць і большую незалежнасьць ад капіталістычных дзяржаў. Аб гэтым ня раз папярэджаў нас т. Ленін. Аб гэтым-жа сказаў і XIV партыйны зьезд:

...«Забясьпечыць за СССР эканамічную самастойнасьць, захоўваючы СССР ад ператварэньня яго ў прыдатак капіталістычнай гаспадаркі, для чаго трымаць курс на індустрыялізацыю краіны»...

Але гэты шлях—патрабуе вялікіх матэр'яльных сродкаў. Нават слаба разьвітая прамысловасьць царскай Расіі будавалася, галоўным чынам, на грошы замежных капіталістых.

Усё, што мы будуем зараз, павінны будаваць на свае ўласныя сродкі.

200 мільёнаў, якія дадуць свайй савецкай дзяржаве працоўныя масы Савецкага Саюзу, будуць лепшым адказам на ўсе інтрыгі міжнародных імпэрыялістых, на ўсе іх спробы затрымаць разьвіцьцё нашай соцыялістычнай гаспадаркі, на ўсе іх мары задушыць адзіную ў сьвеце дзяржаву працоўных.

Новы дзяржаўны заём можна з поўным правам назваць займам пролетарскай рэволюцыйнай абароны, займам перамогі соцыялізму.

У сувязку з гэтым мерапрыемствам ураду перад комсамолам стаіць задача,—безадкладна правесьці кампанію сярод насельніцтва аб выгадзе займу. Кожны комсамолец павінен быць прапагандыстым гэтага займу сярод насельніцтва.

Толькі тады гэта мерапрыемства дасьць належныя вынікі, калі ўся моладзь, усё насельніцтва ўпарта возьмецца за гэтую справу.

Галін.

МЮД НА БЕЛАРУСІ

УСЮДЫ СЬВЯТА БЫЛО ДОБРА ПАДРЫХТАВАНА.—АРШАНЦЫ ЦАЛКАМ САБРАЛІ ІНТЭРНАЦЫЯНАЛЬНЫ ПЯТАК —ТЫСЯЧУ РУБЛЁЎ САБРАЛІ Ў БАБРУЙСКУ НА КАРЫСЬЦЬ КОМСАМОЛУ ЛІТВЫ

Сьвята ўсіх працоўных

(Полацк)

Мы ішлі па Карла Марксаўскай вуліцы. Мімвольна задумаліся. Чаму гэта сёньня—у суботу многа людзей ходзіць... чакаюць нечага. Адная адразу быў дадзены песьняй, якая разлілася з другой вуліцы, разала ноч песьняй маршыруючых чырвонаармейцаў. бодрай вясёлай баявой песьняй. Праз хвіліну з далёку паказаўся пук фігаваў. Неапрыкметна было, што гэта факелы. Агонь, вогненая сьцяна рухалася на парад, пасыпала песьняй дарогу, каторая ракетамі неба. Ішлі на плац Волі, з комсамольцы, піонэры... Яны ў 10 гадзін сабраліся, дэманстравалі з факеламі па вуліцах, ішлі на станцыю і назад, сыпалі на дарозе навалі жоўта-медныя зялёныя арнестры, барабанныя струны, палівалі вуліцы песьняй.

Ішлі да пляцу Волі.

А каля комсамольскага клюбу вынінулі моцнае „ўра“ ў адказ на выклік з вышыні „нахай жыве XIII МЮД“. Потым пашлі на мітынг...

* *

А на заўтра ў нядзелю, з 10-ці гадзін пачалі зьбірацца піонэры, комсамольцы, чырвонаармейцы.

А ў 11 пашлі.

Але што барабаны, што аркестр у парадную з санітарным атрадам і ўзброеным комсамольскім узводам.

Зноў мітынг. Зноў заклікі быць падрыхтаванымі да барацьбы.

...А колькі народу, сялян бліжэйшых вёсак, саматужнікаў на нас глядзела. На Інтэрнацыянальнай вуліцы каля базару—тратуары былі літаральна заліты людзьмі. Вывешаны чырвоныя сьцягі на вуліцах. Здавалася, што гэта сьвята не толькі моладзі—але і ўсіх працоўных,—усе вышлі на вуліцы.

І. Волкінд.

Война войне!

7000 удзельнікаў дэмонстрацыі

(Віцебск)

Віцебляне ў суботу закончылі падрыхтоўчую работу. Вечарам па ўсяму гораду, ў ярка асьветлёных клюбах, чырвоных кутках па прадпрыемствах адбыліся вечары самадзейнасьці.

4-га верасьня—дэмонстрацыя.

Дзівосна. —Што-ж такое?.. Сёньня Віцябляне ідуць у строі ня горш добра абучаных чырвонаармейцаў?..

Два тыдні Віцебская комсамолія муштравала сябе. Да кожнай ячэйкі гораду былі прымацаваны чырвонаармеец, які абучаў моладзь хадзьбе ў страю.

* *

Некаторыя ячэйкі вышлі на дэмонстрацыю ў аднолькавай форме. Сябры ячэйкі шчацішчыкаў, яны адзелі скураныя курткі. Дзесь быў нават і шчацінчыкі «спарыліся на іх»... Але за тое яны на дэмонстрацыі вылучаліся... На іх глядзелі з цікавасьцю...

Усёй дэмонстрацыяй (у якой удзельнічала каля 7000 чал.) пашлі ў **Мазурыно**, дзе організавалі: гульні, цір, купаньне.

Лікс.

У Бабруйску

Раніцою 4-га верасьня Бабруйчане былі разбуджаны гулам самалётаў.

Два атрады самалётаў несьліся па гораду і раскідвалі адозвы, лістоўкі... У газэтчыкаў хутка раскупалі сьвежанькія нумеры комсамольскай газэты, якую выпусьціў да МЮД'у Бабруйскі акругком.

Лётарэя, падпісныя лісты далі каля 1000 рублёў, якія пойдуць на карысьць літоўскага комсамолу.

Днём адбыўся агляд батальёну ТСА-авіяхіму, які 5-га верасьня пашоў на манэўры.

А калі ноч акутала змрокам свой горад, чутней пачало даносіцца вясельле моладзі з садоў і клюбаў...

* *

Добра сьвяткавалі 13 МЮД на Бабруйшчыне... Тутэйшы.

Бадзёра і весела

У Оршы ў дэмонстрацыі прыняў удзел увесь лягерны збор.

4-га адбыліся фізкультурныя спаборніцтвы. Вечарам вялікае гуляньне ў гарадзкім садзе.

Збор грошаў на карысьць фонду «Комсамольскі адказ Чэмбэрлену» даў 94 рублі.

Акругком разьмяркаваў па ячэйках спэцыяльныя маркі, якія наклейваліся ў сябро ўскім білеце пры ўзносе інтэрнацыянальнага **пятачка**. У выніку па ячэйковых вечарох пятак сабраны на ўсе 100 процантаў.

А-а.

Харытановіч сьмяецца

Было так.

Намесьнік тав. Шчэцько ў Камхозе ўхмыльнуўся і сказаў.

— Здаецца правільна... Але нахай Хаўрук дасьць поўны адказ.

Галоўны інжынэр Камхозу т. Хаўрук перадаў нумар «Ч. З.» тэхніку Харытановічу, папрасіўшы даць канчатковы адказ.

Харытановіч падумаў, пагледзеў на допіс аб будаўніцтве менскай пляцоўкі і сказаў:

— Не магу даць адказу. Скажэце на вошта вам адказ, калі тут аднаго слова вернага няма.

Мы доўга спрачаліся, я прасіў, ён адмаўляў.

— На ерунду не адказваю!

Але ўрэшце, ці ад таго, што кожнае слова было тут абсалютна верна, ці ад маіх просьбаў, мы радок за радком пачалі разьбіраць.

Раней было напісана «выгляд стадыёну такі-ж самы, як і 2 з паловай месяцы таму назад».

— Ніколі! Ніколі! Як гэта такі самы выгляд, калі пракопаны канавы, зроблены сьцежкі... Мы рабілі ці не? Кажэце рабілі?!

Харытановіч сьмяўся. На пляцоўцы нічога няма... але на ёй нешта рабілі. Гэта быў не першы довад.

Пляцоўка стаіць нярухомая, зараз тэмп работы узмацнены... Працуе толькі 2 чалавекі. Фізкультурныя гурткі займаюцца ў надта дрэнных умовах.

А Харытановіч сьмяецца:

— Мы-ж рабілі. Чаго вам трэба?

Правільна, тав. Харытановіч, вы рабілі, але мы нічога ня маем. Яшчэ Харытановіча зьдзіўляе з якой дакладнасьцю напісаны лічбы ў допісу, што праца пачалася толькі ў сярэдзіне чэрвеня.

— Хто гэта так даведаўся, калі паперы ў мяне ў портфэлі...

Інжынэр Хаўрук, тэхнік Харытановіч абвінавачваюць т. Задорына, загадчыка пляцоўкі, што ён чалавек, нічога не разумеючы ў будаўніцтве, робіць заўвагі рабочым, дзесятніку і нават яму, тэхніку Харытановічу.

Задорын згодзен, што ён ня мае ні спэцыяльнай тэхнічнай адукацыі і патрэбных для будаўніцтва ведаў.

Але тыя ўвагі, якія рабіліся ім, бязумоўна, правільныя.

Паглядзім, што гавораць факты.

На пляцоўцы рабілі месца для барацьбы. Рабочыя пад кіраўніцтвам дзесятніка і тэхніка Харытановіча зрабілі так. Выкапалі яму, насыпалі апілак і лічылі месца для барацьбы скончаным.

Задорын прыходзіў, прасіў і патрабаваў, каб зрабілі атводныя канавы. Канавы былі неабходны.

Але Задорына таксама прасілі... не перашкаджаць.

Пашоў дождж. Месца, дзе павінны былі змагацца барцы, было заліта вадою. Апілкі, так добра і шчыра насыпаныя рабочымі, плавалі па ўсёй пляцоўцы.

Былі зроблены ў двух канцох пляцоўкі адводныя канавы, зроблены былі добра. Але рабілі сьцежку для бегу і зямлю кідалі... у канавы.

Праз некаторы час адкопвалі, і за гэта плацілі грошы дзесятнікам, рабочым і тэхнікам. А праца стаяла як і раней.

Тэхнічны пэрсонал Камхозу згодзен з тым, што вялікая колькасьць грошай пайшла дарэмна на пераробку зробленага.

Хто вінават? **Бязумоўна, Камхоз!**

Пару слоў аб разьдзявальні.

Да таго часу пакуль т. Задорын і т. Тарасік не зьвярнуліся ў Камхоз і гарсавет, усё было добра.

Проэкт разьдзявалкі, сьцежкі і іншае былі належнымі. Калі даведаўся Харытановіч, што на яго была зроблена заява, дык разьдзявалка і яе проэкт быў прызнан **нягодным**. Разьдзявалка ўжо каштавала 900 рублёў і частку разбурыўшы па загаду Харытановіча яе пакінулі не закончанай.

Яшчэ аб **дамбе**.

Інжынэр Хаўрук і тэхнік Харытановіч аўтарытэтна і безапэляцыйна мне адказалі:

— 11 тысяч патрачаных на пляцоўку,—выкінуты дарма. Не будавалі на балоце і грунтавая вада ці вясною, ці восеньню яе зальле.

Калі гэта думка правільна, хто вінават, Камхоз, будаваўшы яе, ці хто іншы. Хто лепш ведае, на якой глебе будаваць, ці бюро фізкультуры ЦСПСБ, або тэхнікі Камхозу.

Так адказваюць на пытаньне аб дамбе. Яна па камхозаўскаму нічога не паможа, бо ўсё роўна пляцоўка стаіць на грунтавой вадзе.

Інструктары-фізкультурнікі, якія пакалькі працуюць на пляцоўцы, гавораць, што не ад якой грунтавой вады яна не страдае.

Дамбу тэрмінова трэба рабіць. Прыдзе вясна і ўсе пабудовы зьмые вада.

* *

Так у працягу трох месяцаў будавалася менская пляцоўка.

Дарма прапала лета, сарвана належная праца гурткоў, на вецер выкінуты 11 тысяч рублёў.

Мы чакаем у тэрміновым парадку загаду РСІ аб пабудове дамбы. Хутка заканчыцца сэзон. Пачнуцца халады і вясною вада зьмые ўсе пабудовы і выкінутыя пакуль дарма грошы.

Алесь Каліта.

Памерла „рэкрутчына“

Цягнуць „жарабочкі“.—На прызыўным пункце.—Увага чырвонаармейцу-адпускніку

Першыя дні прызыву...

Жараб'ёўка

Я зараз праходжу па гэтых старажытных калідорах, былога ізвуіцкага кляштару, бачу хвалюючыя, радасныя твары, сотняў прызыўнікоў.

Доўгія калідоры, цёмныя пакойчыкі жывуць іншым жыцьцём...

Прызыўная камісія.—Шэсьць чалавек. На стале—чырвонае сукно.

—«Жарабочка» цягнем,—кажуць прызыўнікі аб жараб'ёўцы.

Сёньня другі дзень прызыву. «Жарабочка» цягне **Заслаўскі і Сьмілавіцкі раёны.**

Мы памятаем як раней праходзіла жараб'ёўка.

Сюды ішлі з марай на «вялікі» нумар, з надзеяй на ільготу.

Лепшым яскравейшым паказальнікам росту нашай моладзі, росту сьвядомасьці—што быць чырвонаармейцам—высокі гонар,—сьведчыць сучасная жараб'ёўка.

Ідуць не адзінкамі, з марай выцягнуць лепшы нумар, а пасылаюць **ад цэлага сельсавету ўпаўнаважанага.**

Ён выцягне нумаркі, і прынясе ўсім дахаты.

Камісія працуе...

Клічуць!

— Старасельскі сельсавет!

Выходзіць шчупленькі хлапец, ухмыляючыся, цягне «жарабочка».

— Дуб Сьцяпан Фаміч,—клічуць з камісіі.

Яго няма, ён дома, ён паслаў ад сябе гэтага шчупленькага хлапца.

— 1261!

Натоўп чакаючых здрыгануўся. Шопат. Добры нумар, вялікі...

— Але пойдзе, браткі! Усе роўна!

— Ведаю Дуба, ці вялікі, ці малы нумар, а Дуб казаў, ваяваць буду.

— Дуброўскі Іван Міхасёў!

Дуброўскі, прадстаўнік сельсавету. Гэта ён выцягвае іншым нумаркі, а зараз цягне сабе.

— 45!

Рогат пракаціўся па пакоўчыку. Клічуць далей:

— 2581.

Вось шчасьце!..

А той, што мае «шчасьце», маўкліва і сумна адыходзіць.

Мабыць яму прыдзецца быць у тэр. часьці, чакаць яшчэ год, покуль пападзе ў кадр.

А ў кадр хацелася папасьці.

Нічога! Будзем!

Вялікі нумар не пашкодзіць!

Сэнс жараб'ёўкі вось у чым. Хто выцягне вялікі нумар, можа атрымаць ільготу—быць у тэр. часьці. Бо, напрыклад, бывае так: патрабуецца 2000 прызыўнікоў, а іх зьявілася 2500. Выцягнуўшых ад 2000 да 2500 нумароў, будзе ільгота, яны ня пойдуць у кадр.

З кожным годам усё менш і менш тых, якія спадзяюцца на «шчасьце».

Галоўная мэта жараб'ёўкі, гэта тое, каб пры мэдыцынскім аглядзе ня было чаргі і мятусіны. На кожным білеціку—«жарабочку», сказана: калі і куды зьяўляцца на агляд.

Усё-ж прышло шмат хлапцоў, бадай што 700 чалавек.

Прышлі не за «шчасьцем», а прышлі пабачыць, ахота за вучобу барджэй прыняцца.

І таму ў прызыўніка хвілінкі вольнай няма.

Раніцаю—экскурсіі, друкарня, музэі, ЦІП, фабрыкі... не надаіваецца хлапцы...

Пакуль ідзе жараб'ёўка, у чытальні сваю «Чырвонаармейскую Праўду» з рук вырываюць.

Ля вайсковых плякатаў групкамі ходзяць. Кожная групка—асобная вёска.

Ля плякату «будзь на чаку» спыніліся пяць хлапцоў, з нейкай далёкай Беразоўшчыны. Чытаюць...

Паглядзі, Базыль!

Конь Варашылава. Ну і конік-жа добры...

— Чакай, Сымон, будзем і мы каня мець...

Покуль ідзе жараб'ёўка,—сярод прызыўнікоў праводзіцца шашачны турнір, хто выйграе, кнігу мае. Гледачоў каля паўсотні — удзельнікаў 10.

— Бі!

— Бі, кажу!

— А ці ёсьць п'яныя,—пытаю я.

— Ніводнага!

— Дзе вы бачылі,—сьмяюцца прызыўнікі.

— Столькі ўбачылі, уведалі, а яшчэ ніць.

— Каб давалі, дык зараз ня ўзялі-б.

* * *

Памерла «рэкрутчына». Прыходзяць новыя людзі, моцныя байцы, сьвядомыя грамадзяне Савецкай Рэспублікі.

А. Вазьнясенскі.

Як сустрэць адпускніка?

У вясковым кіно-фільму, у частушках, вершах, апавяданьнях,—паўсюды вы сустрэнеце героя чырвонаармейца-адпускніка, які вядзе барацьбу са старым бытам, будуе новы.

Але за гэтым сьвяточным бокам застаецца непрыкметным той факт, што ня менш, а бадай больш паловы адпускнікоў застаюцца далека ад грамадзкай і культурнай працы.

Чаму? Чым яны горш за другіх? Не, ня ў гэтым справа. Уся бяда ў тым, што ў нас не навучыліся яшчэ арганізавана, шырока па вызначанаму пляну, уцягваць адпускнікоў у працу. Тут пытаньне цалкам упіраецца ў райвыканкомы і райкомы КП(б)Б і ЛКСМБ.

Па сутнасьці гаворачы, сустрэча адпускніка і скарыстоўваньне яго ў працы павінны праводзіцца таксама арганізавана і па вызначанаму пляну, як провады прызыўнікоў. Як правіла, адпускнікоў звароччаецца ня менш, чым уходзіць прызыўнікоў.

Як-жа тут павесьці працу?

Да прыбыцьця адпускнікоў, трэба ўлічыць, якія вучасткі партыйнай комсамольскай, савецкай, гаспадарчай, культасьветнай працы ў раёне маюць патрэбу ў папаўненьні сьвежымі сіламі і могуць быць папоўнены адпускнікамі.

У выніку — поўны малюнак таго, куды людзі, у першую чаргу, патрэбны, што хаецца віддавочнага, каго і куды мэтазгодней да якой працы прымацаваць.

Пры такім падыходзе праца знойдзецца кожнаму, ніводны адпускнік не застанецца не скарыстаны. Потым важна праверыць—ці кожны на месцы, ці не адрываецца ад справы, ці мае патрэбу ў дапамозе. Гэта можна рабіць, падтрымліваючы сталую сувязь з адпускнікамі, праводзячы пэрыодычныя нарады з імі.

Н. Абдорскі.

Птызыўнікі спрабуюць шчасьце

Лепшая кішэня—

каса ашчэднасьці

Чалавек „пад сумленьнем“, альбо сьвядомы грамадзянін?

«Калі чалавек хавае грошы ў касе ашчаднасьці—дык ён, вядома, чалавек пад сумленьнем».

Такая «абывацельская» думка распаўсюджана сярод многіх комсамольцаў, якія нават і дагэтуль не зразумелі вялікага палітычнага значаньня кас ашчаднасьці.

Я ведаю цікавы факт з жыцьця адной ячэйкі Менскага гарраёну. Комсамолец З., атрымліваючы 52 рублі пэнсію, дзякуючы эканомным адносінам да сваіх сродкаў—сэканоміў у канцы месяцу 12 р. За 9 руб. ён купіў чаравікі, а з трох рублёў, якія засталіся, па дарадзе знаёмага партыйца—унёс 1 рубель у касу ашчаднасьці. І калі тав. З. паказаў комсамольцам сваёй ячэйкі кніжку ашчаднасьці—над ім зарагаталі:

— Ты, мабыць, жаніцца зьбіраешся?

А другія шапталіся:

— Адкуль у звычайнага служачага „лішнія“ грошы? Мабыць, ён спэкулюе.

Вось адносіны. Адносіны да комсамольца, зразумеўшага вялікую справу, а хіба невядома, як нашы маладыя рабочыя, комсамольцы трацяць дарма свае грошы? У дзень палучкі звычайна бывае густа, а ў канцы месяцу пуста. Трацяць грошы на піва, дарагія папяросы, непатрэбныя рэчы—калі няма самага неабходнага: добрых ботаў, цёплага паліто—звычайны адказ.

Касы ашчаднасьці зьяўляюцца рычагом социялістычнага набыцьця, дзе інтарэсы асобнага ўкладчыка супадаюць з інтарэсамі савецкай дзяржавы. Касы ашчаднасьці, даючы кожнаму радавому рабочаму і селяніну надзейнае і выгаднае месца дзеля ашчаднасьці на выпадак патрэбы, ці для якой-небудзь гаспадарчай мэты, у той'самы час даюць магчымасьць дзяржаве накіраваць соткі рублёў, ляжачыя мёртвым капіталам, па вытворчыя патрэбы нашага будаўніцтва. Гэтым самым касы ашчаднасьці набываюць і вялікае палітычнае значэньне. Гэта ўзмацняе нашу фінансавую самаабарону.

Значыць — укладчык у касу ашчаднасьці ёсьць не чалавек «пад сумленьнем», а ёсьць сьвядомы грамадзянін Савецкай краіны.

У двухтыднёвік—кожны комсамолец павінен стаць укладчыкам «социялістычнай капілкі».

Укладчык.

Комсамолец, прымай актыўны ўдзел

Кампанія за зьмяшчэньне вольных сродкаў насельніцтва ў ашчадныя касы і пазыкі не павінна прайсьці міма ўвагі комсамолу і працоўнай моладзі, наогул.

Прыняць удзел у гэтай кампаніі,—зьяўляецца абавязкам кожнага камітэту ЛКСМБ і кожнага комсамольца.

Комсамолец праводзіць, па адпаведных партдырэктывах, даклады і гутаркі сярод рабочай і сялянскай моладзі, растлумачвае значэньне ашчаднай справы і сам падае прыклад усёй моладзі шляхам зьмяшчэньня сваіх сродкаў у касу. Ён асьвятляе ў друку работу мясцовых ашчадных кас, праводзіць адпаведную кампанію ў насьценнай газэце і г. д.

Ячэйкам ЛКСМБ ня шкодзіць спэцыяльна абмеркаваць на чарговым саюзным дню пытаньне—«чым мы можам дапамагчы тыднёвіку ашчаднасьці і прыняць шэраг конкрэтных мер». Неабходна стварыць у сваім прадпрыемстве, установе, клюбе, хаце-чытальні такую абстаноўку, шляхам маляваньня і вывескі адпаведных лёзунгаў, плякатаў, якая-б заўсёды напаміна́ла аб ашчаднай справе, заклікала да ўдзелу ў ёй.

Гэтая кампанія будзе мець падвойнае значэньне: Адначасова з матар'яльнай дапамогай дзяржаве, рабоча-сялянская моладзь здолее прывучыцца да ашчаднасьці, эканоміі і пазбавіцца лішняй траты сродкаў.

Посьпех двохтыднёвіка ў значнай меры будзе залежаць ад таго, наколькі комсамольскія ячэйкі ўцяняць яе задачы і аднясуцца да яе з належнай сур'ёзнасьцю.

З.

Карысьць займу

Што дае папярэдняя падпіска

У той час, як выпускная цана займу ўстаноўлена ў 24 рублі за 25 рублёвую абліґацыю, падпішчык, набываючы абліґацыю да 15 верасьня, плоціць за яе толькі 23 р. 50 к. (4 р. 70 к. за 5 руб.).

Набываючы абліґацыю з 16 па 25 верасьня падпішчык плоціць 23 р. 75 к. за 25 і 4 р. 75 к. за 5-ці руб ёвую.

Такі парадак падпіскі дае пакупнцелю займа дадатковы прыбытак. Як вядома прыбытак займу індустрыялізацыі складаецца з гадавога проценту (6 проц.), выйгрышаў і курсавой розьніцы.

Пры папярэдняй-же падпісцы прыбытак займу, такім чынам, павышаецца яшчэ тым, што падпішчыкі атрымліваюць абліґацыю па больш нізкаму выпускному курсу.

Што робіцца на сьвеце?

Міжнародны агляд

Поўная безнадзейнасьць

У Жэневе (Швайцарыя) адчынілася чарговае пасяджэньне савету (кіруючага органу) Лігі Нацый.

Цяперашняя сэсія Лігі Нацый пачынаецца пры трутным настроі не ўдзельнікаў. Ужо ніхто з іх ня мае ніякіх надзей на посьпех працы гэтай установы. Першае-ж пасяджэньне, якое паміж іншым было зачыненым, сэсіі савету Лігі Нацый, не пасьпеўшы абгаварыць ніводнага пытаньня,—было адкладзена.

У кіруючых колах Лігі Нацый, як паведамляюць тэлеграмы, усё ўзмацняецца думка, што савет Лігі павінен будзе і на гэты раз ухіліцца ад конкрэтнага вырашэньня пытаньняў міжнароднай палітыкі.

Безнадзейнасьць і пэсімізм удзельнікаў сэсіі досыць яскрава гаворыць аб яе будучых выніках.

Калі ў першыя гады пасьля імпэрыялістычнай вайны Ліга Нацый зьяўлялася сапраўдным аружжам для праваджэньня ў жыцьцё плянаў **краін пераможцаў**, дык цяпер гэтага няма.

Узмацненьне франка—ангельскіх супярэчнасьцяў, палепшэньне становішча Нямеччыны і рост яе імпэрыялізму, усё ўскладняючыся перапляцёт адносін паміж капіталістычнымі краінамі—усё гэта прывяло да таго, што Ліга Нацый, гэты «суддзя народаў», як яе звалі раней, ня можа выконваць ня толькі фармальна стаячыя перад ёй задачы, але перастала выпаўняць нават самыя мінімальныя запатрабаваньні, прад'яўляемыя ёй яе гаспадарамі.

Крысы гінучага карабля

Поўны правал цяперашняй сэсіі Лігі Нацый тлумачыцца яшчэ і тым, што нядаўна дэмонстратыўна вышаў з яе французскі прадстаўнік дэ-Жувеналь і ангельскі прадстаўнік Робэрт Сэсіль.

Цікава спыніцца на тым, што выказалі пры сваім выхадзе з Лігі Нацый, гэтыя капіталістычныя прыхвасьні.

Дэ-Жувеналь сказаў, што **„Ліга Нацый здраджвае і прадае інтарэсы невялікіх нацый“.**

Прыходзіць Сэсіль і абвінавачвае, у дадатак дэ-Жувенэля, наступным выразам: **„Ліга Нацый рыхтуе новую ўсясьветную бойку“.** Такі імення сэнс яго матывіровкі аб адстаўцы.

На фігуры Сэсіля варта спыніцца больш уважліва. Мы бязумоўна не абавязаны капацца ў душы гэтага ангельскага лёрда, каб упэўніцца, ці сапраўды ён кажа праўду. Але ўсё-ж мы ведаем аб ім, што яго пазіцыя апошніх гадоў у ангельскіх урадавых колах было пазіцыяй міралюб'я. Гэтая яго пазіцыя тлумачыцца, галоўным чынам, тым, што становішча ангельскага капіталізму ня зусім моцнае.

Для палепшаньня гэтага становішча, па думцы Сэсіля, неабходна мірнае суіжыцьцё Англіі з Эўропай і астатнім сьветам. Сэсіль упэўнены, што новыя бойкі немінуча павінны прывесьці да краху «цывілізацыі» (капіталістычнай, зразумела).

Разумеючы гэтак становішча, Сэсіль віддаць з вялікай шчырасьцю працаваў у Лізе Нацый, ускладаючы на яе вялікія надзеі, як «цытадэль міру» на сушы і на моры.

Аднак, у яго лопнула надзея ад той «мірнай» палітыкі, якую праводзіць Ліга Нацый і яе галоўны кіраўнік—цьвердалобы ўрад Англіі.

Канчаткова расчараваўшыся ў жэнеўскай гаварыльні, не жадаючы браць на сябе адказнасьці за заўсёдныя правалы ўсіх спробаў Лігі Нацый—ўрэгуляваць, хаця-б у малейшай меры, супярэчнасьці яе ўдзельнікаў, дэ-Жувеналь і Робэрт Сэсіль парашылі „ўмыць рукі“ і пайсьці ва сваясі.

Дэ-Жувеналь сваім выхадам з Лігі Нацый імкнуўся ўскласьці адказнасьць за яе няўдачы на французскага міністра замежных спраў Брыяна. Але апошні не асабліва сьпяшаецца ехаць у Жэневу, спрабуючы ўскласьці гэтыя няўдачы на Чэмбэрлена. Малюнак, як бачыце, надзвычайна цікавы.

Трэба яшчэ адзначыць, што Дэ-Жувеналь перад сваім выхадам прызнаў, што Ліга фактычна ня мае магчымасьці абгаварваць галоўныя пытаньні а лёрд Сэсіль проста сказаў, што інструкцыі, якія ён атрымаў ад ангельскага ўраду, не маглі садзейнічаць справе міру.

Вось тыя матывы, кіруючыся якімі, разьбягаюцца крысы з гінучага карабля, імя якому Ліга Нацый.

У абставінах бегства сваіх сяброў, у абставінах немагчымасьці зрабіць што-небудзь рэальнае для дзяржаў, якія ўваходзяць у Лігу Нацый, ня кажучы аб тых дзяржавах, якія ня верылі і ня верыць у посьпехі працы Лігі Нацый,—сабралося ў Жэневе гэтае «торжышча».

На абвестцы яе сэсіі стаіць больш трох дзесяткаў пытаньняў. Ня прыходзіцца нават сумлявацца ў тым, што гэта прагніўшая, ні на вошта ня годная ўстанова ня зможа прымірыць ніводнага канфлікту, ня зможа зраўняць ніводнай супярэчнасьці паміж капіталістычнымі краінамі. Наадварот, гэтыя супярэчнасьці яшчэ больш узрастуць. Хіба толькі па аднаму пытаньню паны імпэрыялісты знойдуць агульную мову—па пытаньню аб падрыхтоўцы ўзброенага наступленьня на СССР.

59-й Зьезд ангельскіх профсаюзаў

Пятага верасьня ў Эдынбургу адчыніўся зьезд ангельскіх трэд-юніёнаў (профсаюзаў).

У цэнтры ўвагі зьезду стаіць пытаньне аб міжнародным адзінстве профсаюзаў.

Але ведаючы загадзя немагчымасьць ангельскіх профбюракратаў прыйсьці за праўды да справы адзінства ўсясьветных профсаюзаў, цікава паглядзець, як абстаіць справа ў самай Англіі.

Калі мы паглядзім, дык убачым, што зьезд адчыняецца пасьля таго, як генэральная рада разам з выканкомам так званай рабочай партыі даказала сваю поўную няздольнасьць весьці барацьбу за простыя патрабаваньні рабочых.

Закон супроць профсаюзаў прыняты і праводзіцца ў жыцьцё. Па ўсёй краіне ідзе ўпартае наступленьне на палітычныя правы і экономічныя заваёвы рабочай клясы.

Адначасова з наступленьнем на ўнутраным фронце, ангельская буржуазія наступае і па замежжамі. Падрыхтоўваецца бойка супроць СССР, вядзецца бойка ў Кітаі, уціскаюцца пад уладай ангельскай буржуазіі, колёніяльныя народы. Узброеньне ідзе поўным ходам.

Здавалася, што ў гэткі момант трэба было-б кіраўнікам пролетарыяту праявіць хоць крыху энэргіі, абгаварыць у масах усе гэтыя пытаньні, мабілізаваць міліёны рабочых і прыцягнуць іх увагу да працы зьезду з тым, каб выступіць па пралетарскі супроць унутранай і замежнай палітыкі ангельскіх бульдогаў!

Здавалася-б... але нічога гэтага няма.

Праяўляючы здрадніцкую бязьдзейнасьць у пытаньнях унутранай палітыкі, Гэнрада пачала «ўзмацняць» і сваю замежную палітыку.

Не залоўга да зьезду генэральная рада накіравала ліст да Савецкіх профсаюзаў. Замест адказу на пытаньне,—чаму вы не жадаеце весьці барацьбу разам з Савецкімі рабочымі,—супроць вайны,—у лісьце шмат нападаў на Усе ЦСПС на Англа-расійскі комітэт адзінства і поўны адказ ад клясавай палітыкі профсаюзаў. Гэтым самым лішні раз паказалі рэформісцкія правадыры сваю здрадніцкую лінію.

Няхай перамогуць генсаветчыкі ў Эдынбургу. Яны перамогуць яшчэ некалькі разоў на надыходзячых зьездах, але важна тое, што масы адходзяць ад іх, а гэта самае галоўнае.

Эдынбургскі зьезд, гэта новы саўн для рабочага руху Англіі.

Адначасова з распадам Брытанскай імпэрыі распадаецца і памірае здрадніцкі трэд-юніёнізм. Няхай памірае—мы плакаць ня будзем над яго дамавінай.

Алёшын.

Сеяць чыстым насеньнем

Пасяўная кампанія ў поўным разгары

Комсамольцы павінны прыняць самы актыўны ўдзел у гэтай кампаніі.

Закладзена 8 вучасткаў

(Самахвалаўскі раён, Меншчына)

Райвыканком падрыхтоўку да пасяўной кампаніі распачаў даўно. Каб забясьпечыць тыя сельсаветы, жыхары якіх пацярпелі ад розных няшчасьцяў, як пажар, градабіцьце і інш., Райвыканком і раённы камітэт сялянскай узаемадапамогі выдалі больш чым паўтаратысячы пудоў насеннага жыта.

Такім чынам былі забясьпечаны насеньнем жыхары вёскі Паляны і амаль большая частка жыхароў Азярычанскага сельсавету.

Акрамя гэтага, аграпунктам ужыты ўсе магчымыя захады для таго, каб дапамагчы насельніцтву ачысьціць насеньне. Саўгас імя Калініна пайшоў таксама насустрач сялянству. Ён вылучыў у гэтым годзе для продажу сялянам 1.000 пудоў насеннага сартавога жыта.

Акрамя гэтага, будзе мяняць сваё сартавое жыта на сялянскае простае.

У гэтым годзе пры дапамозе комсамольцаў закладзена па вёсках 8 паказальных вучасткаў азімай махнастай вікі, якая дае раньні корм. У нас пра яе яшчэ мала ведаюць.

А. І—ч.

„Калі сеяць, дык ачышчаным насеньнем“

(Жодзінскі сельсавет, Меншчына)

Гадоў два таму назад, калі пачыналі раіць нашаму селяніну чысьціць насеньне, дык ён у адказ казаў: „Сам сей ачышчаным, а ў мяне і так добра расьце“.

Цяпер—справа зьмянілася. Сяляне ўбачылі, што ў тых гаспадароў, якія сеялі ачышчаным насеньнем, збожжа парасло куды лепшае.

Амаль большая частка сялян нашага сельсавету ўжо летась і асабліва сёлета ўзялася за ачыстку насеньня і за замену яго лепшымі сартамі. Гэтым імкненьням іх пашоў насустрач саўгас. Ён у гэтым годзе дармова чысьціць сялянам збожжа, а таксама адпусьціў для абмену з сялянамі 3 тысячы пудоў лепшага сорту жыта.

КОМСАМОЛЬЦЫ Ў СПРАВЕ АЧЫСТКІ НАСЕНЬНЯ БЫЛІ ПЕРШЫМІ, а па іх прыкладу пашлі раней- і ўсе сяляне. Цяпер ужо не пачуеш шага адказу. ЗАРАЗ НАШ СЕЛЯНІН КАЖА: „КАЛІ СЕЯЦЬ, ДЫК ТОЛЬКІ АЧЫШЧАНЫМ НАСЕНЬНЕМ“.

ТАК ЁН І РОБІЦЬ.

Міхась Марковіч.

Да пасеву падрыхтаваліся

(Глускі раён, Бабруйшчына)

Перад пачаткам пасяўной кампаніі наш райком комсамолу склікаў нараду комсамольцаў сельскіх гаспадароў Лясковіцкага падраёну.

На гэтай нарадзе аграномам быў зроблен даклад аб пасяўной кампаніі, а таксама былі пастаўлены справаздачы 3-х комсамольцаў самастойных гаспадароў.

У сваіх справаздачах гэтыя комсамольцы дакладвалі аб тым, як яны рыхтуюцца да пасеву.

Пасьля справаздач разгарнуліся гарачыя спрэчкі. У часе іх былі выкрыты ўсе памылкі ў падрыхтоўцы гэтых комсамольцаў і адзначаны дасягненьні. Адначасова гэта было і ўрокам для ўсіх астатніх комсамольцаў.

Гэтая нарада дала вялікі штуршок у справе падрыхтоўкі да пасеву. Комсамольцы, якія былі на нарадзе, павялі агітацыю сярод сялянства за ачыстку насеньня і за культурнае вядзеньне гаспадаркі.

Ужо даўно чысьціцца насеньне, сваячасова ўзарана поле для пасеву і г. д. Пасяўная кампанія, як відаць, пройдзе добра.

Гарбулька.

Сельсавет ня прымае ўдзелу

(Унаўскі сельсавет, Лёзьнянскага раёну, Віцебшчына)

Сёлета з прычыны мокрай вясны, на палёх нашага раёну вымакла шмат азімых пасеваў. Калі дзе і ня вымакла, дык жыта ўрадзілася дрэннае (акрамя больш пясочных зямель). На вымакшых мясцох у жыце ўрадзіла шмат рознай сорнай травы, як касьцяру, мятлюку і інш.

Як толькі пачала набліжацца пасяўная кампанія, сяляне нашага сельсавету заварушыліся і пачалі набываць сабе лепшыя сарты насеньня. Дрэнна, праўда, што **сельсавет і іншыя грамадзкія арганізацыі ня прымаюць удзелу ў** гэтай кампаніі, але-ж сялян навучыў мінулы год. Яны добра ўразумелі прыказку: «Што пасееш, тое і пажнеш», і самі ўзяліся за працу.

Зараз Унаўскі ачысьціцельны пункт працуе з поўнай нагрузкай. З усіх вёсак сельсавету цягнуцца абозы з насеньнем да ачысьціцельнага пункту.

Янка Шаірка.

Дачакаліся...

(Путчынскі сельсавет, Койданаўскі раён)

Надышоўшая васеньняя пасеўная кампанія, у нашым сельсавеце праходзіць, можна сказаць, бяз удзелу ўсіх існуючых арганізацый. Ні сельска-гаспадарчае таварыства, ні камітэт узаемадапамогі, ні ячэйка ЛКСМБ да пасяўной кампаніі ніякай падрыхтоўчай працы не правялі. Сяляне засяваюць свае палоскі не ачышчаным насеньнем, у якім ёсьць шмат сарнякоў.

У некаторых вёсках, як, напрыклад, Валаўнікі, яшчэ тыдзень таму назад, як пачалі апрацоўваць поле пад васеньнюю сяўбу, дагэтуль усё чакалі, што вось, вось каморнік будзе рэзаць новыя палосы (у Валоўніках праводзіцца зямляўпарадкаваньне) а таму сяляне, па несьвядомасьці, не хацелі апрацоўваць сваіх палёў.

І так слухаючы і гледзячы адзін на другога, чакаючы новых палос, поле пад сяўбу не падрыхтоўвалі. Нарэшце бачачы, што каморнік палос ня рэжа, а час сяўбы сходзіць, усе кінуліся да працы на падрыхтоўцы поля да сяўбы.

На такое становішча ячэйка ЛКСМБ не зьвярнула аніякай ўвагі.

АКСА.

Расхлябанасьць

Замест пропуску--кулак

Комсамольская організацыя горраёну Менску і рацыяналізацыя вытворчасьці

(Факты і вывады)

Аб рацыяналізацыі вытворчасьці і задачах комсамольскай організацыі ў гэтай працы абгаварвалася падрабязна на апошняй конфэрэнцыі комсамольцаў раёну. Усе ўляспасьці сярод паасобных комсамольцаў пасьля гэтага зьнішчыліся.

Як быццам, усё, што трэба было зрабіць для падрыхтоўчай працы—зроблена.

Так яно і ёсьць.

Ад размоў аб рацыяналізацыі распачалася практычная праца на ўсіх прадпрыемствах Горраёну (Дрэваапрацоўніку, Эльзаводзе, Меншвэі, харчавых заводах і інш.). Ідзе бязупынна праца па паляпшэньню абсталяваньня ўстаноўкі новых машын, пабудовы новых будынкаў і г. д.

Паляпшэньне абсталяваньня і організацыі працы дае магчымасьць танней прадаваць прадукты, з прычыны зьніжэньня сабекаштоўнасьці.

Як удзельнічае ва ўсёй гэтай рабоце (па рацыяналізацыі, зьніжэньню цэн і сабекаштоўнасьці) моладзь і ў першую чаргу яе больш організаваная частка—комсамол?

Вакол гэтага пытаньня ўзьняліся спрэчкі на апошнім пленуме РК КПБ.

Дакладчык, які чытаў вынікі аб праверцы выкананьня пастаноў партыі па азначаных пытаньнях, між іншым, аб комсамоле казаў:

— ...„**Комсамольскія ячэйкі ў сваёй большасьці яшчэ не занялі значнага месца ў рабоце па рацыяналізацыі.** Маюцца пакуль толькі паасобныя факты, калі комсамолец зьяўляецца прыкладам ня толькі на сходзе ячэйкі, але і ў вытворчасьці: на вытворчай камісіі, парадзе і г. д.

Абмеркаваньня прапановы комсамольцаў на вытворчых парадах—рэдкае зьявішча. **Значыць комсамольцы мала думаюць аб недахопах на прадпрыемстве, у свім цэху і аб барацьбе з імі“.**

Дакладчык усё што казаў падцьвярдзіў фактамі.

Але... ці трэба з імі лічыцца, калі яны ня ў маю карысьць, як відаць думаў т. Л., калі ўзяўся апраўргаць тое, што казаў дакладчык.

— «Незаслужана—кажа т. Л. лаюць на комсамол. Ёсьць прадстаўнікі ў вытворчыя камісіі і г. д., а вы кажаце, што комсамольцы нічога ня робяць».

Зразумела, што ёсьць паасобныя комсамольцы, якія зьяўляюцца прыкладам у вытворчасьці, якіх рабочыя абіраюць і ў вытворчую камісію і ў інш. профорганы.

Але сярод большасьці комсамольцаў яшчэ да гэтага часу ёсьць **значныя** недахопы, якія абавязкова трэба зьнішчыць, бо яны перашкаджаюць выкананьню комсамольцамі сваіх абавязкаў па рацыяналізацыі.

Напрыклад, на вошта гэта падобна, калі **працоўная дысцыпліна сярод моладзі горш, чым сярод астатніх** рабочых (дражджавы завод «Пралетары», «Белдзяржбудаўніцтва»).

Альбо прыклады з заводу «Дрэваапрацоўнік».

— **Міліцыянэр на пасту, які абараняе завод на грунце агульнага парадку, патрабаваў ад комсамольца пропуск.**

Комсамолец у адказ замахнуўся кулаком і кажа: „калі маеш ахвоту, дык я табе зараз дам пропуск“.

Авось і другі прыклад: Інструктар па вывучэньню брыгады вучняў, кіруючыся праграмай, не здаволіў патрабаваньні вучняў у адносінах парадку вучобы. Вучні, амаль усе комсамольцы на гэта адказалі... італьянскай забастоўкай, не працуючы на варштатах, патрабуючы іншага інструктара:

Ну, на вошта гэта падобна? Ці можна **такім чынам** выконваць задачы, якія стаяць перад кожным сябрам ЛКСМБ у вытворчасьці, асабліва ў сувязі з рацыяналізацыяй.

Зразумела, ёсьць і працівалеглыя факты, калі комсамолец уносіць добрыя прапановы на вытворчай парадзе, думае аб недахопах, вынаходзіць, паляпшае свой варштат (1-ая Дзяржаўная Друкарня).

Але такіх фактаў менш, чым адмоўных.

Вось чаму трэба больш гаварыць аб недахопах. Трэба дабіцца, каб моладзь заняла больш значнае месца ў працы па рацыяналізацыі вытворчасьці, чымся да гэтага часу.

Калі вучань — комсамолец імкнецца хутчэй атрымаць яшчэ разрад, альбо пры зьдзельшчыне—больш зарабіць—гэта ня дрэнна тады, калі ён памятуе аб сваіх абавязках на вытворчасьці.

Большасьць комсамольцаў, асабліва старых, ведаюць, што трэба ўвязаць асабістыя інтарэсы з інтарэсамі сваёй клясы, але не заўсёды памятаюць аб гэтым і не папамінаюць другім.

Аб гэтым комсамолу варта падумаць кажучы аб рацыяналізацыі і сваіх абавязках.

Грушнеўскі.

Доўнінг стрыт, 10..

Школа шпіянажу ў Дэвоншыры

Спэцыяльная школа ангельскага шпіянажу знаходзіцца ў ваколіцы Лёндану—Дэвоншыры. Тры гады працягваецца навучаньне, перад тым як „Інтэліжэнс-Сэрвіс“ дапушчае новых агентаў да самастойнай працы.

Гэтыя важныя памочнікі ў ангельскай палітыцы выбіраюцца з вялікай асьцярожнасьцю з асяродку сьмелых брытанскіх юнакоў. Побач з катэгорыяй нахабных людзей, якім ангельскае правасудзьдзе за назначае злачынства прапанавала 10 год працы ў „Інтэліжэнс-Сэрвіс“, вы сустрэнеце ў Дэвоншырскай школе юнакоў з «лепшых колаў грамады», добраахвотна ўвайшоўшых у кадры шпэгаў Англіі.

Калі першыя два гады навучаньня амаль што выключна прысьвечаны фізычнаму разьвіцьцю і вывучэньню рознага роду прыёмаў, у працягу трэцяга году вучні цалкам заняты сапраўдным рамясвом шпіянажу.

Спачатку іх навучаюць сакрэтнай перапісцы пры дапамозе хімічных злучэньняў і іншых геніяльных вынаходжаньняў. Напрыклад:

Драва. Рука праводзіць алоўкам прамыя на лісту і зігзагі. Лініі ажываюць, мяняюцца і ператвараюцца ў рысунак цытадэлі, з паказаньнем фартоў, слабых умацаваньняў, складаў амуніцыі, месцазнаходжаньня артылерыі і г. д.

Для дасканальнага абазначэньня некаторых дэталяў у рысунку шпэг малюе матыля.

Гэткім чынам ён можа ўхіліцца ад небясьпекі быць выкрытым у часе магчымай ператрускі.

Гэта сыстэма крыптаграфіі дапаўняецца яшчэ ўжываньнем патайнога шрыфту. Ён заключаецца ў тым, што група слоў умоўнага значэньня, зусім бязьвінных па выгляду, дае магчымасьць сакрэтна перадаваць надзвычайна важныя весткі.

У ўжываньні гэтых спосабаў сакрэтнай перапіскі ангельцы зьяўляюцца толькі пераймальнікамі патайнога пісаньня, існаваўшага з старажытных часоў. Так, грэкі лічыліся майстрамі ў гэтым мастацтве, якое яны называлі «скутат». У рымлян гэта слова адзначала драўляны валец, вакол якога быў накручаны шыфраваны папірус.

Існуе апавяданьне аб арыгінальным спосабу перадачы сакрэтных вестак у старажытнасьці.

Адзін з сіракузскіх тыранаў пажадаў выклікаць паўстаньне іонійцаў супроць Дарыя Гістаспа. Каб пераслаць важнае паведамленьне, ён загадаў агаліць галаву аднаму з пасланцоў, напісаць на чэрапу загад і пасланць яго да іонійцаў. Пасланец без усякіх перашкод перайшоў межы. Дарый зрабіў у яго дасканальны вобыск, але нічога падазронага на сіракузцы ня было знойдзена.

Набіраючыся натхненьня ад такіх мэтадаў, ангельцы навучаюць у Дэваншырскай школе будучых агентаў «Інтэліжэнс-Сэрвіс» больш простымі спосабамі сакрэтнай перапіскі, якая лёгка мяняецца па жаданьню самых агентаў. Дзякуючы гэтай асаблівасьці, перапіска становіцца больш цяжкою для расшыфраваньня.

Мы прыводзім адзін з самых распаўсюджаных спосабаў сакрэтнай перапіскі, якім карыстаюцца агенты «Інтэліжэнс-Сэрвіс», наглядаючыя за рухам варожых суднаў.

Каб лягчэй зразумець ніжэй паданую перапіску, неабходна ведаць, што імёны ўласныя, якія сустракаюцца ў паведамленьні, азначаюць вайсковыя судны, якія знаходзяцца пад наглядам, а прозьвішчы—гандлёвыя караблі.

Прабел у першым паведамленьні запаўняецца назваю парта, дзе фарміруецца база, ці месца, дзе былі прыкмечаны вайсковыя судны.

Тэкст паведамленьня	Значэньне
1. Прышліце копію „Таймса“ у . . .	Фарміруецца база ў . . .
2. Я атрымаў ліст ад . . . (Дата) . . .	Успамагаючы крэйсэр ворага ўвайшоў у порт . . .
3. Атрымана паведамленьне ад . . . (Дата) . . .	Вялікі гандлёвы карабель увайшоў у порт . . .
4. Спадзяюся мець хутка весткі ад . . . (Дата) . . .	Невялічкі гандлёвы карабель увайшоў у порт . . .
5. Чакаю вестак ад . . . (Дата) . . .	Варожая падводная лодка была прыкмечана каля . . .

У прабеле (дата) паказваецца колькасьць суднаў.

Калі гаварыцца аб адным судне, то ў другім прабеле (дата) пішацца панядзелак (першы дзень тыдню); калі два—тры, то аўторак, серада (другі, трэці дзень тыдню) і г. д.

Умоўныя формулы перапіскі агентаў надзвычайна рознастайныя. У залежнасьці ад зьмяненьня асабістых займеньнікаў у паказаных вышэй сказах мяняюцца і паведамленьні.

Вось некалькі ўзораў паведамленьняў «Інтэліжэнс-Сэрвіс» перахопленых і расшыфраваных агентамі французскага контр-шпіянажу:

Мы спадзяемся атрымаць весткі з Нью-Кэстля ў нядзелю. Карл.

Пераклад наступны:

Сем замежных караблёў прыкмечаны каля Нью-Кэстлю, якія накіроўваюцца на поўдзень.

Атрыман ліст з Б., які датычыцца вас, ад жанчыны, але я ня веру таму, што яна піша. Хрысьціян.

Пасьля расшыфраньня:

Замежнае судно знаходзіцца ў ваколіцах Б. Паведамленьне даносіць жанчына, але яно няпэўна.

Некаторыя ўласныя імёны азначаюць наступнае: **Берта**: вайсковае судно, **Дора**: зьнішчыцель, **Сара**: падводная лодка, **Цімі**: мінаноска, **Мэры**: гандлёвае судно, **Луіза**: аэроплан, **Джон**: замежны шпег і г. д.

Французскімі агентамі была перанята тэлеграма наступнага зьместу:

Пашлеце вашу наймічку Сару да Фэлікса сёньня а чацьвёртай гадзіне.

У перакладзе:

Пяць падводных лодак, якія накіроўваюцца на поўдзень, прайшлі Лаўстофт сёньня а чацьвёртай гадзіне.

Калі ў паведамленьнях інфарматараў «Інтэліжэнс Сэрвіс» аб марскіх наглядах, сустракаюцца словы «вясельле» ці «заручыны», можна з упэўненасьцю сказаць,

што гаварыцца аб бойцы ці праследаваньні варожага судна.

Два словы: «на ложку»—азначаюць, што карабель патануў у часе бойкі.

Калі ангельцы ў дыплёматычным шпіянажы перавышалі з даўніх часоў усе нацыі, дык іх вайсковая выведка стаяла на сярэднім узроўні, прынамсі ў пачатку вайны.

Іх сакрэтная перапіска па якасьці канспірацыі ня магла раўняцца з французскай і яшчэ менш з японскай—найбольш складанай пры расшыфроўцы.

Але дзякуючы супрацоўніцтву з французскім 2-м бюро, якое навучала ангельцаў з пачатку вайны тэхніцы працы, вопыт які ў французаў намнажаўся стагодзямі, якасьць іх працы павісілася.

(Працяг будзе).

Вялікае дзесяцігодзьдзе набліжаецца

Па дакладнаму пляну

Цэнтральная юбілейная камісія па падрыхтоўцы сьвята Кастрычніка запрапанавала ўсім акруговым камісіям распрацаваць дакладны конкрэтны плян правядзеньня сьвята ў сваёй акрузе. Сродкі акругам ужо адпушчаны.

Будзем ведаць аб ходзе падрыхтоўкі

У працягу верасьня і кастрычніка цэнтральная юбілейная камісія будзе пэрыодычна выдаваць свой бюлетэнь з усімі матар'яламі аб падрыхтоўцы да сьвяткаваньня.

Рыхтуецца да друку зборнік пад рэдакцыяй тав. С. Гольтмана аб удзеле польскага насельніцтва БССР у Кастрычніцкай рэволюцыі.

Вечары ўспамінаў

Надаючы вялікае значэньне высьвятленьню гісторыі кастрычніцкіх падзей, партызанскай барацьбы, падпольнай работы ў часе акупацыі Беларусі, цэнтральная юбілейная камісія прызнала неабходным организаваць ва ўсіх клюбах вечары ўспамінаў удзельнікаў падзей 1917—18 году.

Новая пастаноўка да Кастрычніка

Другі Беларускі Дзяржаўны тэатр рыхтуе да пастаноўкі новую рэволюцыйную п'есу пісьменьніка М. Грамыкі пад назвай „Ванол тарасы".

П'еса будзе пастаўлена ў дні Кастрычніцкіх сьвят.

Змагаемся з беспрытульнасьцю

Рэспубліканскі фонд

Прэзыдыум ЦВК БССР пастанавіў організаваць рэспубліканскі фонд імя Леніна ў дапамогу беспрытульным дзецям.

Гэты фонд вызначан у суме 300 тысяч руб., з якіх 150 тысяч уносіць урад БССР, а астатнія—грамадзкія організацыі.

Прапанована акрвыканкомам таксама організаваць на мясцох акруговыя фонды ў дапамогу беспрытульным.

Трохдзёньнік барацьбы з беспрытульнасьцю

З суботы, 11-га верасьня, па Менскай акрузе праводзіцца трохдзеньнік барацьбы з дзіцячай беспрытульнасьцю.

У гэтыя дні па гораду будзе адбывацца кружачны збор.

У ячэйках таварыства „Прыхільнік дзяцей" будуць праведзены сходы, на якіх абмяркуюць пытаньне—як практычна дапамагчы ўмацаваньню грашовага фонду таварыства.

Пяць процантаў прыбытку ўсіх кіно Менску ў гэтыя дні пойдуць таксама ў фонд таварыства.

Пазыка індустрыялізацыі

Наркамфін БССР прапанаваў белканторы дзяржбанку, белкамунбанку, галоўнай ашчаднай касе і іншым крэдытным установам распачаць папярэдні продаж абліґацый дзяржаўнай 6-ці процантнай выйгрышнай пазыкі індустрыялізацыі.

Папярэдні продаж абліґацый, які працягнецца да 25 верасьня, будзе вытварацца на асаблівых ільготных умовах па цане 23 р. 50 к. за 25-цірублёвую абліґацыю.

„Беларускі Ленінград" разрастаецца

За апошні час у Віцебску пабудован цэлы шэраг новых прадпрыемстваў, а таксама пашыраны і пераабсталяваны старыя фабрыкі і заводы.

Закончылася пабудова 2-х цагельных заводаў, новага фанэрнага заводу, пабудованы новыя карпусы і аддзяленьні на панчошнай і акулярнай фабрыках ды інш.

Таксама прыступлена да пабудовы новага ільна-апрацовачнага заводу.

Прэміі лепшым атрадам

Усебеларускі камітэт па агляду дасягненьняў піонэрскай організацыі ўзьняў пытаньне перад Наркамасьветы і ЦСПСБ аб водпуску **3000 рублёў** на прэміі лепшым атрадам.

Прэміі будуць наступныя:

1. Сьцяг Леніна. 2. Сьцяг ЦК КП(б)Б. 3. Сьцяг ЦК ЛКСМБ. 4. Фізкультурныя прылады. 5. Сьлясарныя струманты. 6. Сталярныя струманты. 7. Прылады па садоўніцтву. 8. Барабан і сігнал. 9. Розныя насеньні агародніны. 10. Пераплетны варштак. 11. Радыё-прыёмнік. 12. Бібліотэка. 13. Аптэка і санітарная бібліотэка. 14. Розныя гульні (шахматы, шашкі і інш.). 15. Піонэрскія газэты і часопісі.

Беларусь забясьпечыць таварамі

З мэтай больш поўнага і пляновага снабжэньня беларускага спажывецкага рынку, прэзыдыум ВСНГБ прапанаваў усім трэстам рэалізаваць продукцыю сваіх фабрык і заводаў, у першую чаргу, у межах БССР.

Толькі пасьля здаваленьня мясцовага попыту, продукцыя беларускіх фабрык і заводаў можа быць рэалізавана за межамі Беларусі.

100 тысяч—бедняцкім гаспадаркам

Гэтымі днямі Беларускі сельска-гаспадарчы банк асыгнаваў 100 тысяч рублёў на дапамогу бедняцкім і сялянскім гаспадаркам у часе асеньняй пасяўной кампаніі.

Дапамога будзе аказвацца, у першую чаргу, тым гаспадаркам, якія пастрадалі ад градабіцьця і ураганаў.

Шкарлятыну—на лапаткі

Пры Менакрздраве адбылася нарада па пытаньню аб барацьбе з эпідэміяй шкарлятыны ў Менску.

Нарада ўхваліла распачаць 20 верасьня кампанію супроць шкарлятынавых прышчэпак сярод організаваных дзяцей—вучняў і піонэраў.

Фізкультура

На першынства Беларусі

Менск—Віцебск

На пляцоўцы тысячны натоўп.

Ідзе футбольны матч. Меціць першае месца па Беларусі ня жарт. І таму каманды гуляюць з вялікай вытрыманасьцю і асьцярожнасьцю.

Першы дзень.

Віцебляне добра вядуць «атаку», іх шалёныя напоры ледзь стрымлівае менская абарона.

Менскі кіпэр т. Кузьмін на працягу ўсёй гульні прыгожымі і спрытнымі рухамі ў самыя цяжкія моманты надзвычайна добра абараняе вароты.

Толькі дзякуючы сваёй вытрыманасьці і добрай сыгранасьці, менскія дынамаўцы ўганяюць Віцебску гол.

Другі хаўтайм быў менш цікавым.

Трэба адзначыць, што, ня гледзячы на добрую падрыхтоўку, віцебляне гулялі даволі «скучана». Прыгожых клясычных пасовак у іх няма. Нясуцца больш кучай.

Менск меў у часе гульні добрыя становішчы. Праўда некаторыя ўдзельнікі на рэдкасьць добра... мазалі. Але ў большай ступені гэта магчыма сказаць пра Віцебск.

У другім хаўтайме віцябляне клясычным ударам уганяюць гол Менску.

Хаўтайм канчаецца...

Гульня прымае надзвычайна цікавы характар.

Матч скончыўся з вынікам у карысьць «Дынамо» (Менск).

Другі дзень матчу быў яшчэ цікавейшым. Абедзьве каманды былі, як наэлектрызаваныя.

У першым хаўтайме, быццам жартуючы, раз за разам кіпэры абедзьвых каманд атрымоўваюць па голу.

— 2 : 2.

— Хаўтайм кончыўся...

— Зноў нічыя!

І толькі ў трэцім дабавачным тайме, калі і публіка, і ўдзельнікі былі яшчэ больш узьвінчаны ад хвалюючага чаканьня, т. Ціхаміраў прыгожым клясычным ударам уганяе гол Віцебску.

Гульня скончана. Вынік **3 : 2** у карысьць **Менску**.

Менск («Дынамо») ушоў з поля **пераможнікам**, атрымаўшы рэспубліканскае **першынства**.

А. К.

Апошні матч

У нядзелю, 11 верасьня, у Менску адбудзецца апошні ў гэтым сэзоне футбольны матч.

Гуляць будзе ўзяўшая першынства Беларусі каманда «Дынамо» Менск і лепшая каманда Смаленска.

Вынік матчу пакажа першынства па футболу ў Заходнім краю.

Экран і сцэна

За абмен думкамі

Тэатр і кіно ўсё больш і больш завоўваюць увагу моладзі. Улічваючы гэта, рэдакцыя „Чырвонай Зьмены" значна пашырае аддзел „Экран і сцэна".

Нажаль, да гэтых пор аддзел не насіў масавага характару. Тыя рэцэнзіі, якія зьмяшчаюцца аддзелам, за маленькім выключэньнем, заўсёды пішуцца працаўнікамі рэдакцыі і зразумела, што не заўсёды поўна характарызуецца той ці іншы кіно-фільм, ці п'еса.

Зараз, калі асьвятленьню працы тэатра і кіно адведзена больш месца, калі ў апошніх нумарох мы ўжо бачылі нататкі нашых радавых чытачоў аб кіно фільмах, трэба ўзяцца за тое, каб зрабіць аддзел уваўне масавым зрабіць яго трыбунай маладога гледача.

Мала абмяркоўвацца акцёрамі п'ес і кіно фільмаў. Сетка комсамольскіх драмгурткоў раскінута па ўсёй Беларусі.

Задача газэты асьвяціць іх працу, распачаць абмен вопытам. І ў гэтай справе газэце зноў такі павінны дапамагчы нашыя чытачы і юнкоры, шляхам прысылкі нататак.

Толькі такім чынам можна зрабіць аддзел масавым і каштоўным.

Спадзяемся, што чытачы адклікнуцца на гэтую нататку прысылкай адпаведнага матэр'ялу.

„Ах, эти рублики"

(Да гастроляў сатырыка Льва Браўна)

„Кто не знает Брауна Лёву?
—Он танцует и поет..."

Так сябе характарызуе у адным з сваіх сьпеваў сатырык Леў Браўн. Сапраўды, хто яго ня ведае? Менскай публіцы ўжо досыць абрыдзелі яго выступленьні. Але Браўна чамусьці „рэклямуюць „каханцам Менску".

Яго „бублікі", „матылёк", „моль"—усё гэта разьлічана на абывацельскага слухача і, зразумела, што рабочая аўдыторыя яго сустракае даволі холадна.

Праўда, Браўн высьмейвае зарваўшыхся спецаў, бюрократаў, „совбарышань", але ўсё гэта ім даецца нікчэмненькімі сказамі, деншовеньнім гумарам.

Праз яго „матылёк" толькі і прасьлізгваюць матывы, дзе ён марыць аб „лепшым жыцьці"—аб томных шанонах, аб тым, каб „лежать в кровати на мягких подушках" і шмат падобнага, мяшчанскага...

„Бублікі", якія цяпер бадай усе сьпяваюць, таксама пададзены ім жаласьлівым і ў той-жа час пошлым тонам.

Браўна кахае толькі абывацельскі глядач ды яшчэ непачы—„вкусам" якіх ён адпавядае. Яно і зразумела—калі Браўн з салодкай мінай пяе аб рубліках, як не хваліцца тут непачу? Яму такія блізкія гэтыя рублікі!

А „Лёва" гэта ведае і кожны вечар паўтарае.

„Ах, эти рублики...
У нашей публики...
Имея рублики
Не пропадешь".

З усяго просіцца адзін вывад: калі хто-небудзь і жадае даваць Браўну рублікі, дык рабочым садам гэтым займацца ўсё-ж не рэкомендуем.

В. Палякоў.

„З а р э"

(Кіно „Культура")

„Зарэ", як і многія іншыя фільмы з «Каўказкім колёрытам», не пазбаўлен шаблёну.

Барацьба з-за жанчыны паміж багатым і бедным, калі кожны, дзе толькі можна, хапаецца за кінжал, забойствы і кроў—гэта знаёмыя нам матывы грузінскіх фільмаў, матывы, якія пад соўсам быту курдаў, пададзены і ў вытворчасьці Арменкіно—„Зарэ".

Дзякуючы гэтаму, «Зарэ», бадай, нічога новага не дае. Нават месца, дзе адбываецца вясельле курдаў, мы бачылі ў фільму „Арсен-разбойнік"!

Рэжысэр фільму аддаў шмат увагі высьвятленьню момантаў быту. Звычаі і абрады курдаў паказваюцца на ўсім працягу фільму. Але тут адчуваецца некалькі пасьмешлівы падыход рэжысэра і сцэнарыстага, няма глыбіні ў адбіцьці гэтых нацыянальных асаблівасьцяў.

Гледача яшчэ жадалі прымусіць пасьмяяцца. Але шлях да гэтага выбран ня зусім удалы. Для чагосьці брата Зарэ ў пачатку фільму зрабілі ідыётам. Далі традыцыйнага коміка—пісара. Для сьмеху паказаны і прыставу, які якраз наадварот выконвае курдаўскія звычаі, блазноўна, гэта не характэрна.

Эмтаў.

Куды пайсьці?

Заўтра, 9-га верасьня, у Белдзяржтэатры пачынаюцца гастролі Ленінградзкага тэатру „Крывое Люстра". У першы дзень гастроляў пойдзе наступная праграма:

1. „Горе от ума"—пародыя ў двух дзеях. —2. Народный балет—„Конёк Горбунок". 3. Урачыстае пасяджэньне колектыву тэатру „Крывое Люстра" па пытаньню аб рэжыму экономіі і 4. Афармленьне быту ў пастаноўцы тэатру.

У тры радкі

○ У Менску адчынілася **новая сталоўка для беспрацоўных**, якая адпушчае штодня па таннай цане каля 400 абедаў.

○ **На вышэйшыя экономічныя курсы** пры праўгасе БДУ будзе прынята каля **50 чалавек**.

○ Да 10-й гадавіны Кастрычніка ў Менску адчыніцца **інстытут гігіены працы**, на абсталяваньне якога адпушчана 17 тысяч рублёў.

○ Пры цэнтральным савеце ТСА-Авіяхіму БССР організавана **спэцыяльная сэкцыя па працы сярод жанчын**.

○ **У гомельскую профтэхшколу мэталістых прынята 45 чалавек.**

○ **Усебеларускі зьезд работніц і сялянак склікаецца 5-га кастрычніка.**

○ **У бліжэйшы час Белдзяржкіно давядзіць колькасьць звонковых кіно-перасовак да 100 штук.**

○ **Да гэтага часу па акругах БССР распаўсюджана каля 40 тысяч білетаў другой усесаюзнай авіялётарэі.**

○ **Нормы прадстаўніцтва на Усебеларускі зьезд профсаюзаў установлены наступныя: адзін делегат на 400 членаў саюзу.**

Вуліца больш ня кліча

Праз два дні ў Менску пачынаецца трохдзеньнік па барацьбе з дзіцячай беспрытульнасьцю.—Куды ідуць грошы, якія мы ахвяруем на гэтую справу? — Ніжэй друкуем нарыс аб прыёмніку для беспрытульных, дзе праводзіцца велізарная праца па перавыхаваньню дзяцей вуліцы.

На працы ў сталярна-такарнай майстэрні. Налева—дзеці за самаабслугоўваньнем: чысьцяць бульбу

— Прадаваў я пастухом на станцыі Вітгенштэйнскай... Сёлета гаспадар прагнаў мяне. Я толькі пасьці мог, а ён узяў большага хлапчука—той і араць можа... Застаўся я адзін... Што рабіць? А побач—чыгунка. Залез я ў вагон і зайцам у Барысаў прыехаў. Сам зьявіўся ў міліцыю. А адтуль накіравалі ў Акрана... Быў я ў дзіцячай камісіі. Распытвалі мяне—адкуль, дзе бацькі—а ці я ведаю?.. Я-ж маленькі быў, калі сіратой застаўся... Ну, наслалі ў Менск. Цяпер тут, у прыёмніку.

Гэта расказвае мне худзенькі брытагаловы хлапчук. У яго немалады твар, па якому жыцьцё правяло ўжо першыя борозны. Гадоў яму 13, а хочацца назваць „дзядуляй".

Іх тут, у прыёмніку—42. Беспрытульныя з розных канцоў СССР (Украіны, Малдавіі, Туркестану). Некаторыя папалі сюды з калектараў і ісправдомаў.

Два хлапчукі—браты прышлі з маткай пехатой у Менск яшчэ ў 1924 годзе. Яны з Псковскай губэрніі. Там засталася магілка бацькі—шаўца. Пасьля яго сьмерці, матка думала атрымаць дазвол на пераезд у Польшчу да радні, але дарогай згубіла дакуманты. Засталіся на вуліцы. Хлапцы да гэтага часу былі пастухамі. Цяжкая праца прымусіла ўцячы ад гаспадара. Папалі ў Менск, у прыёмнік. Цяпер старэйшы з братоў—лепшы вучань такарна-сталярнай майстэрні. Малодшы працуе слабей. Гультай ён крыху. Але працу любіць і з цягам часу з яго таксама выйдзе толк.

Вось гэты судзіўся за ўлом касы. Два гады прабыў у дзіцячых дамох. Цяпер добра працуе вучнем у сельска-гаспадарчых майстэрнях.

Яго таварыш—„скрыпач". Да таго, як папасьці сюды, ён хадзіў з бацькам па прасёлачным дарогам, ад вескі да вескі—зараблялі грошы ігрой на скрыпцы. Бацька і скрыпка загінулі. Але каханьне да музыкі не згасла. І цяпер, калі ўдаецца ў каго-небудзь здабыць скрыпку, ён увесь зьмяняецца. Кранае струны і яны плачуць дзіўнымі гукамі. І багаты-ж слух у малога! Таварышы заўсёды просяць: „Сыграй што-небудзь..." І слухаюць—маўклівыя і сур'ёзныя.

У прыёмніку **толькі адзін** тэхнічны працаўнік-кухарка. Усё дзеці **робяць самі**. Яны падзелены на тры групы (па здольнасьцям). Кожная такая група мае свайго старасту і памочніка, яны па чарзе выконваюць работы па кухні, у памяшканьні і двары.

Акрамя таго — камісіі. Самая адказная з іх гаспадарчая.

— У нас прыходзіцца па 25 капеек на брата...

Самі рашаем, што купіць і дзе. Меню на кожны тыдзень складаем.

Гэта Дзюлавіта знаёміць мяне з сваёй дзейнасьцю сябры гаспадарчай камісіі. Паміж іншым — толькі сябры. Старшыні тут няма.

Справа бялізнай камісіі—апрануць хлапцоў, у час здаць у пральню брудную бялізну. А санітарная камісія прывучае да чыстаты. Цяжка гэта—дзеці вуліцы не прывыклі сачыць за сабой. Кожны вечар санкамісія праглядае ногі хлапцоў: ці ўсе памылі?

* *
*

... Жыцьцё тут пачынаецца рана. У 6 гадзін дзяжурныя ўжо ў кухне—рыхтуе сьнеданьне. Да 9-ці гадзін прыёмнік пусьцее—хто ў школу, хто ў майстэрню.

З 2-х гадзін працуюць у майстэрнях прыйшоўшыя з школы. Такім чынам усе дзеці набываюць працоўныя навыкі. Маладая гэта майстэрня—усяго 3й 7 тыдняў. А хлопцы ўжо пасьпелі зрабіць новых 5 варштакоў, шмат табурэтак і інш.

Дысцыпліна тут суровая. Хто парушае агульны парадак, няхай пакараньне: дзіцячы камітэт збаўляе яго „трэцяга", ці білету ў кіно.

„Пастановы камітэту часамі бываюць занадта строгія і кіраўнікам прыходзіцца хлапаціць аб „паміяканьні" таго ці іншага „праступніка"...

З 4-х гадзін адкрывае клюб. Кожны робіць тое, што яму больш спадабаецца. Хто слухае як кіраўнік чытае, другі сам ушоў у кніжку, шахматысты схіліліся над дошкамі... Абавязкова хто-небудзь спрабуе свае сілы на піяніно.

Але больш усяго цікавяць дзяцей газэты. Нават б'юцца з-за іх. Тут і „Чырвоная Зьмена", і „Рабочий", і „Комсамольская Праўда". Над кожным нумаром сядзіць па 2-3 выхаванцы.

У 10 гадзін—спаць.

Большасьці гэта жыцьцё спадабаецца. Толькі вясной некалькі хлапцоў уцякло з прыёмніку—паклікала вуліца. Некаторыя з іх назад зьвярнуліся.

Няма ў прыёмніку ніводнага піонэра. У гэтым вінаваты піонэры атраду Страхкасы, якія былі прымацаваны да прыёмніку, але нічога не рабілі.

Іх і ў насьценнай газэце прабралі. Піонэры, калі прыходзілі сюды (а гэта бывала вельмі рэдка), дык ня толькі гутарак не праводзілі, але нават і гуляць з хлопцамі не хацелі... Разьбягаліся па двару і паміж сабою ігры ўстрайвалі.

Прышлося атрад адкрапіць. Ня любяць пасьля гэтага хлопцы піонэраў і ў атрады не запісваюцца.

Эсьфір.

„Скрыпач" крануў струны...

Адказ чытачам

З. З. Р. (№ 1061) У лік броні можна з дазволу юнсекцыі Біржы Працы, прыняць і далей рабочых ці служачых прадпрыемства. Але вызначанага проценту тут **няма**.

Нікалаевічу (№ 1062) Сельска-гаспадарчае таварыства безумоўна павінна аплаціць той лішні час, які ты аддаеш на праваджэньне ў парадак канцылярскіх кніг.

Аб суме аплаты трэба дагаварыцца з адміністрацыяй праз рабочком.

Каткову (№ 1063). Колькасьць платных павадыроў фарпостаў вызначаецца акруговым бюро Ю. П.

Жагаліну (№ 1064). Для зьмены свайго прозьвішча трэба зьвярнуцца ў над'аддзел ЗАГС пры Райвыканкоме.

Трацэўскаму (№ 1065). На Беларусі вайскова-марской школы няма. У Менску існуе Аб'яднаная Беларуская Вайсковая школа.

Богдановічу (№ 1066). У аб'яднаную профтэхшколу прымаюць выключна асоб з веданьмі сямігодкі.

Хінічу (№ 1067). Калі табе 15 год, знаходзішся на ўтрыманьні брата — рабочага і зьяўляешся вучнем, дык можаш быць прынята ў комсамол без праходжаньня кандыдацкага стажу.

Але Райком і ячэйка падыходзяць у такіх выпадках да кожнага асобна. Улічваецца сацыяльнае становішча бацькоў, падрыхтоўка і інш.

Яму-ж (№ 1068). Сябрам ТСА—Авіяхіму можа быць кожны грамадзянін, які разумее мэты і значэньне гэтага таварыства і ведае статут яго.

Згублены:

—Сяброўскі білет за № 53097 на імя Абрамовіча, выдадзены Менакругкомам ЛКСМБ.

— Кандыдацкая картка за № 1021 на імя Сьлепяна, выдадзеная Менакругкомам ЛКСМБ.

— Часовае пасьведчаньне за № 125 на імя Касмовіча, выдадзенае Менакругкомам ЛКСМБ.

Адказныя рэдактары { А. БАРАНЬНІКАЎ. А. КУРЦІК.

Галоўлітбел № 24867

Менск, 2 друкарня БДВ.